

Smlouva o dílo v rakouském právu

Zdeněk Tobeš*

ÚVOD

Současná právní úprava smlouvy o dílo v §§ 1165 a násl. rakouského občanského zákoníku (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, dále jen ABGB) byla do ABGB vložena teprve jeho novelou č. 1916/69 RGBl., do té doby byly právní vztahy související se zhotováním díla upraveny společně s právními vztahy vznikajícími při výkonu závislé práce v §§ 1151–1163 ABGB pod názvem smlouva o mzdu, a jako zvláštní druh smlouvy o dílo byla v ABGB upravena v §§ 1164–1171 ABGB nakladatelská smlouva¹. Výše zmíněná novela ABGB pak zavedla pro služební smlouvu a smlouvu o dílo samostatné právní úpravy. Nyní je služeb-

ní smlouva upravena v §§ 1153–1164 ABGB, smlouva o dílo je upravena v §§ 1165–1171 ABGB a §§ 1151, 1152 ABGB jsou společnými ustanoveními pro oba tyto smluvní typy; právní úprava nakladatelské smlouvy byla po výše zmíněné novele podstatně zredukována a nyní je obsažena v §§ 1172, 1173 ABGB.

Smlouvou o dílo podle rakouského práva se zhotovitel (Werkunternehmer) zavazuje vůči objednateli (Werkbesteller) k vytvoření (Herstellung) určitého díla za odměnu (viz § 1151, odst. 1 ABGB). Podobně jako v českém právu může být předmětem závazku zhotovitele ze smlouvy o dílo poměrně široký okruh plnění hmotné i nehmotné povahy, např. stavba budovy, oprava věci, sepsání divadelní hry, vytvoření účet-

* Mgr. Ing. Zdeněk Tobeš, Ph.D., externí doktorand Katedry obchodního práva PF MU v Brně.

¹ Viz NEVŠÍMAL, A.: Obecný zákonník občanský Mocnářství rakouského, 4. valně rozmnožené a změněné vydání, M. Knapp, Praha, 1900, str. 562–570.

ní rozvahy, vytvoření programu pro zpracování dat, transport osob a zboží, organizace cesty atd.² Z hlediska předmětu plnění zhotovitele tedy lze za smluvní typy podobné smlouvě o dílo považovat nakladatelskou smlouvu, zasílatelskou smlouvu (Speditionsvertrag – §§ 407 a násl. rakouského obchodního zákoníku, dále jen HGB) a přepravní smlouvu (Frachtvertrag – §§ 425 a násl. HGB)³, důležité je rovněž vymezení smlouvy o dílo vůči služební, zmocňovací a kupní smlouvě. Zatímco plnění, ke kterému se zhotovitel zavazuje ve smlouvě o dílo, je faktické povahy, jsou právní jednání předmětem zmocňovací smlouvy (Bevollmächtigungsvertrag), upravené v §§ 1002–1034 ABGB. Ustanovení § 1151, odst. 2 ABGB stanoví, že pokud je se závazkem ze smlouvy o dílo spojen i závazek k obstarání záležitosti, je nutno respektovat i předpisy o zmocňovací smlouvě. Pokud by pak hlavním předmětem smlouvy bylo obstarání záležitosti a závazek k jiné činnosti by se vůči tomuto závazku jevil jako zanedbatelný, patrně by se na danou smlouvu aplikovala pouze právní úprava zmocňovací smlouvy. Rozdíl mezi zmocňovací smlouvou a smlouvou o dílo je mj. v právních důsledcích ukončení smluvního vztahu jednostranným právním úkonem – zatímco při zrušení smlouvy o dílo objednatel zůstává zhotoviteli podle § 1168 ABGB nárok na sjednanou odměnu, příkaz k obstarání záležitosti může být podle § 1020 ABGB kdykoliv odvolán a zmocněnec má nárok na odměnu pouze za doposud vynaložené úsilí.

Od služební smlouvy, upravené v §§ 1153–1164 ABGB, se smlouva o dílo liší především tím, že zatímco služební smlouva ukládá pouze závazek k úsilí, povinností zhotovitele ze smlouvy o dílo je dosažení určitého výsledku.

Vymezení hranice mezi kupní smlouvou a smlouvou o dílo je poměrně obtížné, neboť v obou případech může být předmětem závazku jedné smluvní strany dodání věci. Pokud by ohledně konkrétní smlouvy nastala pochybnost o tom, zda se jedná o kupní smlouvu či smlouvu o dílo, pak se podle § 1166 ABGB jedná o smlouvu o dílo, pokud materiál ke zhotovení věci dodal objednatel, a naopak o kupní smlouvu se jedná tehdy, pokud materiál dodal zhotovitel. Toto kritérium pochází již z římského práva⁴ a používá jej i český obchodní zákoník v § 410, odst. 1 ObchZ. Toto kritérium je nicméně pouze subsidiárním kritériem, které se má použít pouze tehdy, pokud by došlo k pochybnostem o tom, pod jaký smluvní typ spadá konkrétní

smlouva. I pokud by tedy materiál ke zhotovení díla dodal zhotovitel, nejednalo by se o kupní smlouvu tehdy, pokud by hlavním předmětem smlouvy bylo provedení určitých prací, na což lze usuzovat např. na základě toho, že předmětem závazku zhotovitele bylo dodání věci zhotovené podle individuálních požadavků objednatele⁵. V takovém případě se pak bez pochybností (§ 1166 ABGB) jedná o smlouvu o dílo. Podobné pravidlo vyplývá i ze současné právní úpravy smlouvy o dílo v ObchZ – § 410, odst. 1 ObchZ sice nestanoví, že kritérium založené na tom, kdo dodal materiál, se použije pouze v případě pochybností o tom, zda se jedná o kupní smlouvu či smlouvu o dílo, nicméně pravidlo stanovené v tomto ustanovení se nepoužije tehdy, pokud je aplikovatelné ustanovení § 410, odst. 2 ObchZ, podle kterého se za kupní smlouvu nepovažuje smlouva, podle níž převážná část závazku strany, která má zboží dodat, spočívá ve vykonání činnosti nebo pokud závazek této strany zahrnuje montáž zboží.

Rakouské právo nezná pojem „smlouva o dodávce díla“, kterou upravoval německý BGB před reformou závazkového práva (Schuldrechtsmodernisierung) v § 651 BGB⁶ (smlouvy, dříve spadající pod tento smluvní typ, podle současné německé právní úpravy podléhají právní úpravě kupní smlouvy, přičemž pokud je závazkem prodávajícího z takové kupní smlouvy dodání nezastupitelné věci, aplikují se vedle právní úpravy kupní smlouvy i některá ustanovení z právní úpravy smlouvy o dílo⁷). Rakouský ABGB tedy rozlišuje pouze mezi kupní smlouvou a smlouvou o dílo, aniž by existoval podobný smíšený smluvní typ jako výše zmíněná smlouva o dodávce díla. Nicméně v rakouském obchodním právu platí podle § 381, odst. 2 HGB to, že v případě, kdy je předmětem smlouvy dodání nezastupitelné movité věci, která má být zhotovena z materiálu dodaného zhotovitelem, se aplikují ustanovení o obchodní koupí (§§ 373–382 HGB). Nezastupitelnou věcí se v § 381, odst. 2 HGB patrně myslí věc zhotovená podle individuálních potřeb objednatele, tzn. z hlediska ABGB se v případě smlouvy, jejímž předmětem je dodání takové nezastupitelné věci, jedná o smlouvu o dílo; pokud však jsou jejími stranami obchodníci, aplikují se na ni kromě právní úpravy smlouvy o dílo v ABGB i ustanovení upravující obchodní koupí. Významným rozdílem vůči smlouvě o dílo řídící se pouze ustanoveními ABGB je pak to, že na uplatnění práv z vad se aplikují §§ 377, 378 HGB, která na objednatel–obchodníka kladou mnohem přísnější po-

² KOZIOL, H., WELSER, R.: Grundriss des bürgerlichen Rechts, Band II: Schuldrecht Allgemeiner Teil, Schuldrecht Besonderer Teil, Erbrecht, 12. Auflage, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2001, str. 242.

³ KREJCI, H.: Privatrecht, 6. Auflage, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2004, str. 147.

⁴ KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M.: Římské právo, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995, str. 255.

⁵ ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. A KOL.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, V. díl, Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, Praha, 1937, str. 335.

⁶ Viz FESSL, V. st.: Kupní smlouva a smlouva o dílo podle německého práva. Konzulex – Mropor, Krnov, 1993, str. 69–71.

⁷ Viz TOBEŠ, Z.: Vady díla v německém právu, Časopis pro právní vědu a praxi, 2005, č. 1, str. 20.

žadavky než právní úprava nároků z vad v ABGB na objednatel-neobchodníka. Pravidla o obchodní koupi se však neaplikují na zhotovení nemovitých věcí⁸.

Jelikož plnění závazku zhotovitele ze smlouvy o dílo často spočívá v provádění prací, se kterými je spojeno určité riziko poškození zdraví osob, které tyto práce provádí, stanoví § 1169 ABGB, že ustanovení § 1157 ABGB o ochranných povinnostech (Schutzpflichten) zaměstnavatele se obdobně aplikují i na smlouvu o dílo, ovšem s výjimkou pravidel týkajících se úpravy služeb a doby práce a odpočinku.

Vlastnické právo k dílu závisí na tom, kdo dodal materiál ke zhotovení díla – pokud by byl materiál dodán zhotovitelem, bude při dodání díla nutný přechod vlastnictví, zatímco dal-li materiál k dispozici objednatel, bude dílo vlastnictvím objednatele; k přechodu vlastnictví ze zhotovitele na objednatele rovněž nedochází v případech děl spočívajících v opravě a úpravě věci a v případech děl zhotovených na nemovitosti objednatele⁹.

POVINNOST ZHOTOVITELE PROVÉST DÍLO

Podle § 1165 ABGB je zhotovitel povinen dílo provést osobně nebo jej nechat provést na svou osobní odpovědnost, tzn. zhotovitel může k poskytnutí plnění ze smlouvy o dílo použít další osoby, za jejichž jednání je odpovědný podle § 1313a ABGB, přičemž není rozhodné, jaký je vztah mezi ním a těmito osobami (zda se jedná o zaměstnance (Dienstnehmers) zhotovitele nebo o samostatné podnikatelské subjekty). Povinnost provést dílo osobně má zhotovitel jen v případě, že by to bylo sjednáno ve smlouvě, což je časté v případech, kdy na výsledek, který má být zhotovitelem dosažen, mají podstatný vliv osobní vlastnosti zhotovitele. Nicméně i v takových případech je zhotovitel oprávněn svěřit provedení pomocných prací třetím osobám.

V případech děl většího rozsahu bývá prováděním díla často pověřován generální dodavatel, který koordinuje provádění díla poddodavateli (za jejichž činnost odpovídá podle § 1313a ABGB) a případně provádí část díla sám. Při koordinování činnosti více poddodavatelů má generální dodavatel odpovědnost za případnou škodu vzniklou jednotlivým poddodavatelům v důsledku nedostatků jím prováděné koordinace (např. vlivem ztráty času). Tuto odpovědnost má i objednatel, pokud bude sám koordinovat činnost více zhotovitelů.

POVINNOST OBJEDNATELE K ZAPLACENÍ ODMĚNY

Pokud podle § 1152 ABGB není ve smlouvě odměna sjednána a není ani sjednána bezúplatnost, platí jako sjednaná přiměřená odměna (bezúplatnost musí být sjednána výslovně). Podle první věty § 1170 ABGB je zpravidla nutno zaplatit odměnu po ukončení díla, pokud se ovšem dílo provádí v určitých oddílech nebo pokud jsou s ním spojeny výdaje, které zhotovitel nepřevzal, je zhotovitel podle věty druhé § 1170 ABGB oprávněn předem požadovat poměrnou část odměny a náhradu vynaložených výdajů. Podobné právo česká právní úprava smlouvy o dílo v ObchZ zhotoviteli nepřiznává; zhotovitel zhotovující dílo na základě smlouvy o dílo řídící se ObchZ je tedy v podobných případech odkázán pouze na dosažení dohody s objednatel.

Ujednání o odměně za provedení díla může mít různou podobu, nejčastějšími způsoby určení odměny bývá určení odměny na základě počtu jednotek použitého materiálu (podle tzv. jednotkové sazby), na základě času stráveného při provádění díla (podle tzv. hodinové sazby) nebo na základě úhrnné částky za provedení celého díla (tzv. paušální cena). Pokud se zhotovitel zaváže ke zhotovení díla za určitou úhrnnou částku, je povinen dílo provést za sjednanou odměnu bez ohledu to, jaké budou jeho celkové skutečné náklady na provedení díla.

V rakouském právu nemá zhotovitel pro svou pohledávku na odměnu za provedení díla zástavní právo na zhotovené věci (na rozdíl např. od německého práva¹⁰), nicméně může vznést námitku nesplnění smlouvy na základě § 1052 ABGB a podle § 471 ABGB uplatnit zadržovací právo k objednatel dodanému materiálu.

ROZPOČET

Odměna za provedení díla bývá často určena na základě rozpočtu. Rozpočtem se rozumí soupis nákladů spojených s provedením díla (náklady na práci, materiál atd.), které nese zhotovitel. Vcelku vyhovující definice rozpočtu je obsažena v čs. předválečné judikatuře¹¹, podle které je rozpočtem ve smyslu § 1170a ABGB pouze přesné vytyčení cen, které měly být požadovány za jednotlivé práce a za materiál k tomu potřebný, a to za vše zvláště, přičemž rozpočtem není pouhé prohlášení podnikatele, že práce budou úhrnně vyžadovat přibližně určitého peníze.

⁸ KALSS, S., SCHAUER, M.: *Allgemeines Handelsrecht*, Springer-Verlag, Wien, 2002, str. 206.

⁹ ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. A KOL.: *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*, V. díl, Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, Praha, 1937, str. 336–337.

¹⁰ Viz TOBEŠ, Z.: *Odměna za provedení díla v německém právu*, Časopis pro právní vědu a praxi, 2005, č. 2, str. 218–220.

¹¹ Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Rv I 408/1921 ze dne 4. 10. 1921, publikované v právním informačním systému ASPI.

Zpracování rozpočtu v rámci nabídky nemusí být zvláště honorováno, nicméně nemá-li rozpočet výlučně nabídkový charakter, pak je v pochybnostech úplatný, pokud je spojen s přípravnými pracemi¹². Pro smlouvy se spotřebiteli však platí speciální právní úprava, obsažená v § 5, odst. 1 rakouského zákona o ochraně spotřebitele (dále jen KSchG), podle kterého je spotřebitel povinen zaplatit odměnu za zpracování rozpočtu jen tehdy, pokud byl na takovou povinnost předem upozorněn.

Pokud je základem smlouvy rozpočet s výslovnou zárukou za jeho správnost (Kostenvoranschlag unter ausdrücklichen Gewährleistung für seine Richtigkeit), nemůže zhotovitel podle § 1170a, odst. 1 ABGB požadovat zvýšení odměny ani pokud by rozpočtené práce byly nepředvídaně velké nebo nákladné.

Pokud je základem smlouvy rozpočet bez záruky a ukáže se jako nezbytné jeho značné překročení, může objednatel podle § 1170a, odst. 2, věty první ABGB od smlouvy odstoupit s tím, že je povinen zhotoviteli poskytnout přiměřenou odměnu za jím vykonanou práci. Jakmile se ukáže takové překročení rozpočtu nezbytným, je zhotovitel povinen to neprodleně oznámit objednateli, jinak ztrácí nárok na odměnu za práce provedené navíc. Důvod překročení přitom není podstatný. Pokud by objednatel od smlouvy neodstoupil, byl by zřejmě povinen zhotoviteli zaplatit odměnu odpovídající zvýšeným nákladům.

Vzhledem k tomu, že § 1170a, odst. 1 ABGB vyžaduje, aby zhotovitel převzal záruku za správnost rozpočtu výslovně, je nutné vycházet z toho, že v pochybnostech se rozpočet považuje za rozpočet bez záruky. Nicméně u spotřebitelských smluv platí opak – podle § 5, odst. 2 KSchG je rozpočet, který byl vzat za základ smlouvy, považován za rozpočet se zárukou za jeho správnost, pokud nebyl výslovně prohlášen opak.

ODPOVĚDNOST ZA VADY

ABGB ve znění po novelizaci zákonem č. 1916/69 RGBl. obsahoval v § 1167 ABGB zvláštní ustanovení o odpovědnosti za vady u smlouvy o dílo; toto ustanovení bylo s účinností od 1. 1. 2002 změněno tak, že nyní pouze odkazuje na aplikaci ustanovení §§ 922–933b ABGB o smlouvách úplatných vůbec. Ustanovení §§ 922–933b ABGB jsou nicméně přizpůsobena pro kupní smlouvu (právní úprava kupní smlouvy v ABGB de lege lata ustanovení o odpovědnosti za vady neobsahuje a neobsahoval je ani původní text ABGB z r. 1811), tzn. některé otázky odpovědnosti za vady u smlouvy o dílo budou na základě těchto ustanovení

řešitelné jen obtížně. V případě vad díla obecně platí, že zhotovitel je zavázán k dosažení určitého výsledku a nemůže se tedy zásadně např. za účelem vyhnouti se svým povinnostem vyplývajícím z odpovědnosti za vady odvolávat na to, že při zhotovení díla dodržel pravidla techniky (Regeln der Technik)¹³.

UPOZORŇOVACÍ POVINNOST ZHOTOVITELE

V případě, že materiál dodaný objednatelem je zřejmě vadný nebo pokud jsou objednatelem udělené pokyny k provádění díla zřejmě nesprávné, je zhotovitel za tím způsobenou škodu podle § 1168a, věty třetí ABGB odpovědný jen tehdy, pokud na tyto skutečnosti objednatel neupozornil. Toto pravidlo platí podle rakouské judikatury¹⁴ i tehdy, pokud objednatel má dostatečné odborné znalosti k tomu, aby tyto nedostatky mohl odhalit sám.

Odpovědnost zhotovitele za škodu vzniklou v důsledku vad objednatelem dodaného materiálu nebo v důsledku nesprávnosti pokynů udělených objednatelem k provádění díla nicméně nevzniká, pokud zhotovitel přes vynaložení odborné péče nemohl poznat vadnost objednatelem dodaného materiálu nebo nesprávnost jím udělených pokynů. Výše zmíněná odpovědnost zhotovitele nevzniká rovněž tehdy, pokud zhotovitel objednatele na vady jím dodaného materiálu či případně na nesprávnost jím udělených pokynů upozornil a objednatel na použití takového materiálu nebo dodržení takových pokynů trval (ovšem ABGB na rozdíl od § 551 ObchZ nestanoví nic o tom, jakou formou má objednatel projevit vůli setrvat na použití jím dodaného materiálu či na dodržení jím daných pokynů). Nicméně pokud by na dodání nevhodného materiálu nebo na udělení nesprávných pokynů měl zavinění i zhotovitel, např. pokud by nevhodný materiál byl objednán na doporučení zhotovitele, ponese zhotovitel odpovědnost za vzniklou škodu spolu s objednatelem.

NEBEZPEČÍ ŠKODY NA VĚCI

Nebezpečí škody na věci má v případě smlouvy o dílo jednak podobu rizika náhodné zkázy již provedeného díla a jednak podobu rizika zmaření možnosti dílo provést.

Pro určení subjektu, který nese nebezpečí škody na věci, je rozhodující původ okolností, která způsobila zkázu díla nebo nemožnost jeho provedení – tzv. teorie

¹² Viz rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudu, publikované ve Sbírce rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudu v civilních věcech pod č. 30/63.

¹³ KOZIOL, H., WELSER, R.: Grundriss des bürgerlichen Rechts, Band II: Schuldrecht Allgemeiner Teil, Schuldrecht Besonderer Teil, Erbrecht, 12. Auflage, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2001, str. 247.

¹⁴ Viz rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudu, publikované ve Sbírce rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudu v civilních věcech pod č. 58/7.

sfér¹⁵. Pokud bude provádění díla znemožněno okolnostmi náležícími do sféry objednatele nebo pokud objednatel provedení díla odřekne (zruší objednávku), má zhotovitel podle § 1168, odst. 1, věty první ABGB nárok na sjednanou odměnu. Zhotovitel si však musí započíst to, co na neposkytnutí plnění ušetřil, získal jiným použitím své pracovní síly nebo co získat úmyslně zameškal. Pokud by zhotovitel byl v důsledku okolností náležících do sféry objednatele poškozen ztrátou času při provádění díla, má podle § 1168, odst. 1, věty druhé ABGB právo na přiměřené odškodnění.

Jestliže bude naopak provádění díla zmařeno okolnostmi náležícími do sféry zhotovitele, ztratí zhotovitel svůj nárok na odměnu, stejně jako v případě, když okolnost bránící v provedení díla nenáleží ani do sféry zhotovitele, ani do sféry objednatele.

Pro nebezpečí škody na již zhotoveném díle platí, že do okamžiku sjednaného předání díla postihuje zhotovitele a po tomto okamžiku postihuje objednatele (pokud není sjednán žádný okamžik předání, rozhoduje okamžik skutečného dodání díla¹⁶, přičemž nebezpečí škody na zhotoveném díle přechází i v případě prodloužení s převzetím díla. Důsledkem náhodné zkázy díla před okamžikem sjednaného předání je pro zhotovitele ztráta nároku na odměnu; naopak v případě náhodné zkázy díla po okamžiku sjednaného předání povinnost objednatele zaplatit zhotoviteli odměnu nezaniká.

Výše uvedená pravidla o nebezpečí škody na věci jsou doplněna pravidly upravujícími následky náhodného zániku dodaného materiálu a upozorňovací povinnost zhotovitele (viz předchozí kapitola). Podle § 1168a, věty druhé ABGB postihuje náhodná zkáza materiálu zásadně tu smluvní stranu, která materiál dodala.

SPOLUPŮSOBENÍ OBJEDNATELE

Pokud nebude zhotoviteli poskytnuto spolupůsobení objednatele nutné k provedení díla, je zhotovitel podle § 1168, odst. 2 ABGB oprávněn stanovit objednateli k poskytnutí spolupůsobení přiměřenou lhůtu s prohlášením, že po jejím marném uplynutí platí

smlouva za zrušenou. Příkladem je situace, kdy objednatel nepřinese věc ke sjednané opravě.

ZÁVĚR

Právní úprava smlouvy o dílo v ABGB se ve srovnání se současnou právní úpravou v českém obchodním zákoníku jeví jako poměrně stručná – určitá problematika upravená v ObchZ, jako je např. problematika zkoušek prokazujících řádné provedení díla apod., není v ABGB vůbec upravena a záleží tedy na vůli smluvních stran, zda takovou problematiku upraví ve smlouvě.

Pozoruhodnou skutečností je stabilita rakouské právní úpravy smlouvy o dílo, neboť od r. 1916 (kdy byla do ABGB vložena samostatná právní úprava smlouvy o dílo, která byla do té doby upravena společně se služební smlouvou) u ní došlo pouze k jediné změně, kterou bylo zrušení samostatné právní úpravy vad díla v § 1167 ABGB a její nahrazení odkazem na ustanovení §§ 922–933b ABGB o úplatných smlouvách vůbec, která byla do ABGB vložena rovněž r. 1916 a od té doby byla změněna jen z menší části za účelem provedení směrnic EU. Z hlediska českého zájemce o rakouskou právní úpravu smlouvy o dílo je tedy do jisté míry užitečná i předválečná československá právní literatura, vycházející z tehdejší jak československé, tak i rakouské judikatury. Použití takové literatury musí nicméně respektovat pozdější podstatné změny rakouského právního řádu, ke kterým došlo zejména v důsledku zavedení německého obchodního zákoníku v Rakousku v r. 1938 a dále mj. v důsledku přijetí zákona o ochraně spotřebitele v r. 1979.

Rakouská právní úprava může být i přes dobu svého vzniku zdrojem inspirace pro tvorbu nové české právní úpravy. Na základě srovnání právní úpravy smlouvy o dílo v ObchZ a v ABGB lze de lege ferenda doporučit zejména to, aby v budoucí české právní úpravě smlouvy o dílo bylo obsaženo právo zhotovitele na poskytnutí zálohy na cenu za dílo, neboť česká právní úprava smlouvy o dílo v ObchZ de lege lata zhotoviteli takové právo nepřiznává a zhotovitel je tedy ohledně poskytnutí zálohy odkázán pouze na dosažení dohody s objednatelem.

¹⁵ KREJCI, H.: *Privatrecht*, 6. Auflage, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2004, str. 146.

¹⁶ KOZIOL, H., WELSER, R.: *Grundriss des bürgerlichen Rechts*, Band II: *Schuldrecht Allgemeiner Teil, Schuldrecht Besonderer Teil*, Erbrecht, 12. Auflage, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2001, str. 250.